

„'t Was ook zoo kil vandaag,” zeide Ursula. „Drika had de kachel wel aan kunnen maken.”

„'k Vond het niet noodig,” snibde hij terug.

't Was alsof het in de andere kamer nog killer was. Met verkleumd gezicht zat Ursula in haar zijden japon aan en at met moeite een stukje brood, terwijl met bevende vingers, die geen kracht meer hadden door koude en jicht, de oude man zijn boterhammen sneed. Ursula beschouwde hem met medelijden: Wat een langen dag moest hij gehad hebben in de koude en in de vocht en ondertusschen hadden zij, gezellig bijeen gezeten, het over zijn erfenis gehad. Jan Banneman had gevonden, dat hij achteruit was gegaan, en dat alles zoo ongezellig op Sans Souci was. Was dat haar schuld? Als dat bejaarde leven eenmaal afgesneden werd, had zij er dan voor gedaan, wat zij kon?

Met uiterste krachtsinspanning trachtte zij in haar moe hoofd haar gedachten te verzamelen en iets te bedenken, wat hem belang kon inboezemen, uit al die verhalen, die zij in de stad gehoord had.

Maar hij luisterde half.

„Den hoeveelsten hebben wij vandaag?” vroeg hij eindelijk.

„Den negenden November, oom.”

„Nou, dan zijn er toch negen dagen weer gewonnen met de turven. Laat Drika morgen de kachels maar aanmaken. Je broer zei: 't was zoo slecht voor de meubels, die vocht.”

„Dat geloof ik ook,” stemde zij in. Zij durfde geen blijdschap te toonen, bevreesd, dat hij dan denken zou, dat het kachels branden een te groote weldaad was — en even ging het voor haar heen: „gelukkig, dat hij op de meubels attent is gemaakt; die gaan voor, bij de menschen.”

Geen belangstelling voor haar mededeelingen, geen vraag naar bekenden: alleen zijn geld en zijn meubels. „Dat was zoo toegenomen,” had Jan Banneman gezegd. Hij was steeds erger geworden. Zij kon die gedachte maar niet kwijt raken. Misschien kwam het door de tegenstelling van de verwarmde kamers, vol stemmengeroes in het groote huis in Doesburg, met de donkere, koude kamer waarin zij bij haar thuiskomst haar oom had gevonden, dat zij steeds het besef had, dat hem was te kort gedaan en dat zij hiervoor aansprakelijk was.

Dadelijk na het souper begaf hij zich naar boven. Zij wilde hem helpen met het opendoen van de deur, maar hij snauwde haar af, door te vragen, of men haar in Doesburg gezegd had, dat hij zoo verzwakt was en zij moest hem alleen verder laten strompelen. Neen, goed was er aan hem niet te doen. Zelf ging zij ook heel vroeg ter ruste. Zij was doodmoe. Maar toen zij tegen haar hooge kussens lag, en langs de witte gordijnen heen keek in de rustige kamer waar het oliepitje zoo stil brandde achter het wit porseleinen schermje, viel zij toch niet in slaap. Met een zeker heimwee dacht zij aan de wereld van haar mooie zusters, die niettegenstaande haar bekrompen omstandigheden zulk een positie wisten in te nemen in het stadje. Zij hoorde weer de krachtige betoogingen van Cornélie, en ook het pianospel van Pauline, die na het eten gespeeld en gezongen had een droeve romance. Annette's liefhebberij waren haar bloemen, die zij ook mooi wist uit te schilderen met waterverf.

Zij beteekende zoo weinig in vergelijking met haar en zij wist daarom niet, of zij wel ooit haar plaats er weer zou kunnen innemen. Haar plaats was hier. Maar had zij die wel goed vervuld? Zij had wel haar best gedaan. Maar 't had niets gegeven. Gieriger, harder was de oude man geworden. Nog meer eenzelveig dan vroeger, juist waarvoor zijn vrouw zoo gevreesd had — en heel het bestaan op Sans Souci was ongezellig en koud — en doodsch.

Het kon niet anders. Haar moede oogen vulden zich met brandende tranen, niet uit zelf-beklag om haar eigen moeite noch uit bitterheid, maar hierom, dat er naast haar een leven te gronde ging, zonder dat zij er iets aan kon veranderen, en omdat het toch zoo héél droevig was, dat zooveel verviel, zonder dat iemand het kon herstellen. Zij had haar fijne witte handen gevouwen op het dek en haar oogen gesloten. Langzaam gleed een traan over haar mager gezicht.

Haar ziel, vol verdriet, keerde zich tot Hem, Dien zij altijd bij zich geweten had, sinds zij als heel klein meisje in haar ouderlijk huis door een piëtistische Duitsche kinderjuffrouw was opgevoed geworden.

„Ik heb niets bereikt, Heer,” klaagde het in haar, „mijn handen zijn leeg. Maar Gij weet, hoe zwaar het is.”

Lang lag zij zoo met gevouwen handen. Om haar heen de

diepe stilte van haar lage kamer. Toen ineens hoorde zij den regen kletteren tegen de ruiten en den wind door de boomen klagen, varend over het eenzame huis. Op het donkere portaal achter haar gesloten deur kraakte de vloer alsof er iemand liep. Het was het oude hout, het was de tocht; zij was niet bang, zij kende ieder geluid. Maar toch was het haar alsof het een spookhuis was, want hier heerschte het kwaad.

Zou de oude man, die aan d'overkant van het portaal in zijn schaars verlichte kamer te bed lag, weten, dat hij degene was, door wien de ergernissen kwamen? Zij meende van niet. Eens toen de dominee met een vraag voor de diaconie bij hem was gekomen, had zij hem hooren uitvaren, dat het niet aanging hem verwijtend aan te zien, omdat hij weigerde. Hij was een man, die zijn zaken goed beheerde, als iedereen zijn voorbeeld volgde, zou er niet zoo een armoede zijn, maar de menschen wisten niet, wat zuinigheid was. En deed hij niet tegenover zijn familie wat hij moest? Woonde niet al bijna twintig jaar een nichtje bij hem in? Zij had toen begrepen, hoe hij den toestand zag; en sindsdien had zij zich afgevraagd of hij haar aanwezigheid wel als noodzakelijk voor hem beschouwde? Zij durfde het toch niet vragen, zij had immers gezegd, dat zij blijven zou, zoo lang hij het graag had; en hij beduidde haar niet weg te gaan. Neen, hij vond zichzelf niet schuldig, hij was maar een voorzichtig man, die zijn goed zorgvuldig beheerde. Hoe blind kon een mensch zijn, hoe blind.

Het maakte haar angstig. Misschien wist zij ook niet, hoe dwaas en blind zijzelve was.

„Maar Gij, Gij,” smeekte haar ziel in aanbidding, „Gij zijt het Licht der wereld, o Heiland.”

Dien winter wandelde de oude Banneman niet meer, ook reed hij niet meer in het oude rijtuig met het boerenpaard naar Zutphen, zooals hij vroeger wel deed om zijn notaris te spreken en zaken te doen. 't Maakte hem onrustig en een paar maal kwam de notaris hem opzoeken, omdat hij hem dit gevraagd had. Soms kwam de dokter een praatje maken, als hij in zijn tilbury langs reed. De dominee, hoewel hij wist, dat hij niet zeer welkom was, kwam ook

een paar keer — maar wat was dat op al die vele, vele dagen. Eens toen de sneeuw dik lag, verscheen met belgeklinkel Arnold met de arreslee, waarop zijn oom de opmerking maakte, „dat hij de boter er uit braadde.”

Op een Maartdag, toen er al iets lenteachtigs in de lucht was, stond hij weer tegenover Ursula in de gang van Sans Souci, maar ditmaal met een gezicht vol deelneming, want hij was gekomen op haar tijding, dat dien morgen heel vroeg haar oom was overleden. Bleekjes en kleintjes zat zij toen tegenover hem in het spreekkamertje achter, waar zij het luik op een kier kon hebben: voor was alles dicht; en vertelde hem, hoe hij den vorigen avond zoo koortsig had geschenen. Zij had lindebloesem-thee voor hem klaar gemaakt; en toen zij hem die op bed bracht, had zij zich toch wat bezorgd gemaakt en was opgebleven. Drika was later den zoon van den boer gaan wekken en deze was naar den dokter gegaan — maar het had alles met die groote afstanden lang geduurd. Zij had al dien tijd stil bij hem gezeten. Hij had weleens naar haar gekeken, maar hij had niets meer gezegd. Toen de dokter kwam sliep hij — en hij was niet meer wakker geworden. De dokter was bij haar gebleven.

Arnold luisterde met bleek gezicht. Hij hield niet van sombere verhalen — en hij huiverde van de gedachte, dat zijn zuster daar alleen in den nacht was geweest.

„Lieve tijd, Ursula,” zeide hij medelijdend, „was je niet bang, toen Drika ook al weg was?”

Zij schudde het hoofd, dat zoo moe weggezakt was tusschen haar schouders. „Dat was immers maar even en trouwens,” — voegde zij er eenvoudig aan toe — „alleen ben je toch eigenlijk nooit.”

Dit was het eenige, wat zij hem kon zeggen. Zij kon hem niet uitleggen, hoe zij in die uren, dat zij daar zat bij het bed van den stervende, alleen had kunnen denken aan die ziel, die de aarde ging verlaten en hoe vurig zij voor hem gebeden had. In dat eenzame huis, in die wijde donkerheid, was het bidden van haar ziel geweest als een stil brandend licht, ook voor hem, die heenging, maar dat wist zij niet. Zij wist alleen, dat zij in die schemerdonkere ziekenkamer niet verlaten was geweest.

„Nee, daar heb je wel gelijk in,” antwoordde Arnold goedig met

iets verlegens, zich bedenkend dat Ursula heel „godsdienschtig” was. „Maar ik ben toch maar blij, dat de dokter bij je bleef verder. Ik zal natuurlijk voor alle verdere drukte zorgen.”

Verscheidene neven kwamen over voor de begrafenis, uit eerbied voor het oudere geslacht, dat met hun oom was geëindigd. Cornélie had willen komen, om Ursula te helpen met de drukte van dien dag, maar zij was verkouden, en Annette verscheen alleen. Vriendelijk en zacht stond zij Ursula bij met het in orde maken van de collation, Augusta had haar man vergezeld, maar zij spande zich niet in en keek alleen toe, met haar tevreden glimlach op het blozende gezicht.

't Duurde nog lang eer de heeren terugkwamen van het kerkhof. Allen hield dezelfde vraag bezig: Wat zou het testament uitwijzen? Want dat er een testament was, had de notaris verzekerd, die ook uitgenoodigd was — maar men sprak er niet over. Alleen Ursula scheen niet in spanning. Zij was het ook niet. Haar zou niets te beurt vallen; zij zou naar Doesburg terugkeeren — en een nieuwe eigenaar zou licht beter zijn dan de vorige. Och, arme oom Banneman.

Het oogenblik brak aan, dat de notaris zijn mededeelingen zou doen. Met eenige plechtigheid sloeg hij het testament open — en temidden van een diepe stilte las hij de gebruikelijke termen voor, waarop volgde: „en maak tot mijn universeele erfgename mijn nichtje Ursula Jacoba de Roos.”

Een schok voer door alle aanwezigen. Ursula zag verbijsterd op: „Ik,” stamelde zij, „ik . . .”

„Ja, gij, Ursula,” zeide Jan Banneman plechtig, op wien alle blikken zich even gevestigd hadden, „en ik ben hoogst dankbaar, dat oom Banneman het zoo beschikt heeft, want ik geloof, dat ik wel uit aller naam spreek, wanneer ik zeg, dat gij dit verdiend hebt. Wie onzer zou het zoovele jaren lang hier uitgehouden hebben en tot het einde toe met zulk een trouw oom hebben verzorgd?”

Ursula's lippen beefden. „Maar ik deed toch niets bijzonders,” weerde zij af, maar zij zag zoovele glimlachende tevreden gezichten om zich heen, dat het besef tot haar doordrong, dat 's levens warmte nu ook haar omringde.

De neven van den kant Banneman waren òf te rijk, òf hadden zich te weinig ooit om den vreemden oom bekommerd, om echt teleur-

gesteld te zijn; en de familie De Roos voelde Ursula's erfenis als haar in het geheel gedaan en straalde van voldoening. Natuurlijk had Ursula het verdiend. Zij had nooit haar post verlaten. Zij had haar tante reeds verpleegd. Men zou het in de streek zeker heel prettig vinden, want iedereen kende „juffrouw Ursula”.

„Nu krijg je zaken te doen, Ursula,” zeide Arnold hartelijk. „Maar ik zal je wel helpen.”

„Heel graag,” antwoordde Ursula argeloos.

Zij was doodmoe. Zij kon al die indrukken niet verwerken. Zij kon alleen met een dankbaren glimlach al die bevestigingen aanhooren en het dankbaarste was zij wel gestemd, toen het laatste rijtuig verdwenen was; en zij weer alleen van de gangdeur, waar zij het nagekeken had, terugkeerde naar de kamer. De bordjes en glazen waren al eerder weggehaald door Drika, die dien dag een meisje uit het dorp als hulp er bij had. Alleen de stoelen stonden nog in een vreemd verwarden kring. Ze zette ze ieder op zijn plaats; en toen zij als iederen middag neerzat in de vensterbank, toen kon zij pas indenken wat er gebeurd was; zij zou hier blijven. Zij zou iederen dag weer haar thee drinken aan de ronde tafel, met de witte nis achter haar en met het uitzicht op het wijde land door de smalle ramen. Zij zou blijven zorgen, dat de oude meubels nog blonken; en dat de gesleten gordijnen werden gestopt. De tranen kwamen in haar oogen; het zou nu alleen voor zichzelf zijn. Zij zou blij zijn geweest, als zij nu het driftige stampen van zijn wandelstok weer in de gang had gehoord en zij hem had zien binnenstropelen. Wat zou hij dan gebromd hebben over al die gasten, die van zijn geld hadden gegeten en gedronken. Zij glimlachte weemoedig om die dwaze gedachten; het waren immers de gasten geweest van zijn begrafenis. En nu zat zij hier in zijn plaats. Zij zag uit over het land, waarop het winterkoren al zoo groen was. Zoo had zijn vrouw het jaar na jaar zien worden, en hijzelf ook: beiden waren er nu niet meer. Zij alleen was er nog, maar met haar oude Drika en de menschen in de buurt: voor hen kon zij wat zijn. Haar zusters zou zij ook te logeeren kunnen vragen. Ze bleven den geheelen zomer altijd in de stad; nu konden zij naar buiten komen, Sans Souci zou een geliefkoosd buitentje worden in de familie; als het tenminste niet teveel kostte! maar zijzelf was het zoo zuinig

gewend; zij zou kunnen sparen voor die grootere uitgaven.

En zoo zat zij daar in het wegstervende westerlicht in de vensterbank: kleine, vreemd gebochelde gestalte in 't zwart; en zag uit over haar landerijen, „die God mij gegeven heeft,” dacht zij — en luisterde naar de stem van haar hart, die vertelde, dat zij hier zou worden de goede prinses, die haar mooie zusters uitnoodigde in haar eigen huis, en die de armen steunde. Zij wist eigenlijk niet, of zij dit sprookje wel kon gelooven — het waren ook nog maar vage plannen — maar in het diepst van haar gloorde toch de verwachting voor de toekomst.

Toen zij echter gansch alleen aan het souper zat, in 't licht van de olielamp, die altijd eerst zoo laat had mogen opgestoken worden, was het haar weer alsof hij toch over haar moest zitten, met zijn bevende vingers zijn brood snijdend, en met loerende oogjes toeziende, of er niet teveel boter werd gebruikt. Ach, arme oom Banneman; even weer stonden haar oogen vol tranen.

Van Cornélie kwam al spoedig een brief, om haar te zeggen, hoe het bericht waarmede Annette thuis was gekomen, haar verheugde en hoe blij zij was, dat Ursula nu de belooning had gekregen voor al haar moeilijke jaren. Zij hoopte eens spoedig te komen; als zij voor haar jaarlijksche logeatie naar Arnold ging, zou zij als gewoonlijk op Sans Souci voor een paar uur zich ophouden. Misschien kon Ursula wel haar rijtuig sturen naar Doesburg om haar te halen, en als Arnold dan weer kwam vanuit Zutphen, was dat mooi geschikt. Onthutst keek Ursula op die woorden „haar rijtuig.” Het was alsof zij equipage hield. Maar zij had immers geen paard; de boer kon dit onmogelijk missen in de week. Alleen op Zondag bracht het haar naar de kerk, omdat de afstand zoo groot was. Oom gebruikte het ook nooit, soms 's winters als er geen werk was. Neen, Cornélie vergiste zich heelemaal — en vaag voelde zij het ook als iets oneerbiedigs tegenover den gestorvene, om nu dadelijk alles te veranderen. Maar het kón ook niet. Daar was nu veel te veel werk op 't land. Zij legde dit in een brief uit, en vroeg of haar zuster nu maar wilde doen als vroeger.

„Natuurlijk,” antwoordde Cornélie in den brief waarin zij den

datum van haar komst meldde, „kan ik doen zooals vroeger, maar ik dacht, dat wij nu in andere omstandigheden waren.”

Het was met eenige onrust, dat Ursula haar op een stralenden Meidag zag uitstappen voor de deur van Sans Souci. Statig daalde zij de trede af en boog zich voorover om haar zuster te omhelzen. Samen gingen zij de gang binnen: „Onveranderd,” zeide Cornélie om zich heenziende terwijl zij zich van haar shawl ontdeed. „Het is alsof oom zoo uit zijn kamer moet komen.”

In de zitkamer had Ursula koffie en brood klaar gezet, maar Cornélie wenschte eerst het heele huis te zien. Zij was eigenlijk nooit overal geweest. Zij prees de netheid, die er heerschte, en die men bij zoo iemand als oom niet verwacht zou hebben. Ursula voelde er in, dat haar de eer er van werd gegeven en dit monterde haar op.

„Maar verveloos was alles wel,” besloot Cornélie, toen zij teruggingen naar de zitkamer, „en ooms kamer mocht wel gewit worden, of behangen. Daar mocht zeker nooit veel schoongemaakt worden, maar nu kon Ursula daar mooi een eetkamer inrichten, want als zij later logé's kreeg was het niet prettig de zitkamer voor alles te hebben, en wat zou zij anders doen met dat stofnest? De boekenkasten konden wel naar den zolder.”

Ursula luisterde met zinkenden moed. Het was zoo vreemd alles zoo gedecideerd te hooren uitspreken, waarover zij wel in haar eenzaamheid gedroomd had, maar waaraan zij niet daadwerkelijk nog wilde beginnen, ook uit piëteit.

„Ik wilde ooms kamer voorloopig nog zoo laten,” zeide zij wat stroef. „Het is nog maar zoo kort geleden dat hij stierf.”

„Natuurlijk, natuurlijk,” zeide Cornélie plaatsnemend in den leuningstoel, dien Ursula voor haar bij de ronde tafel had geschoven, „de vormen moet je in acht nemen. Maar ik dacht meer, dat het wel gemakkelijk zou zijn, als wij samen van den zomer komen logeeren — altijd als het je schikt,” liet zij beleefdheidshalve er op volgen, „maar je schreef verleden, dat je hoopte, dat wij eens zouden komen logeeren.”

„Ja, zeker,” zeide Ursula zich dwingend gulheid te leggen in haar toon, zij had het ook geschreven en zij was blij geweest, dat zij het had kunnen schrijven, maar in haar idee was dat voor de toekomst.

„Pauline en Annette vonden het ook heel prettig,” zeide Cornélie nederbuigend, terwijl zij haar kopje koffie opnam. — „Je hebt goede koffie, Ursula; — en we hadden zoo gedacht, of het niet geschikt zou zijn, als wij van den zomer met ons drieën kwamen voor zes weken of twee maanden. Dan sluiten wij het huis.”

Ursula knipte zenuwachtig met haar oogen. Zij ging wat verzitten, voor zij sprak. „Van den zomer al samen,” aarzelde zij, „dat is al zoo gauw, ik heb maar één logeerkamer — en — Drika is zoo oud. Die kan dat alles niet alleen doen.”

„Maar je hebt toch ooms slaapkamer? Als je die nu eens wat liet opknappen. Het is nu half Mei. Half Juli kan die kamer toch wel gewit en geverfd zijn? Wij zullen je wel helpen met nieuwe gordijnen te naaien, want die zijn zoo kapot. En kan bij Drika niet weer dat meisje komen, dat op de begrafenis hielp?”

Ursula had het gevoel, dat zij benauwd werd. — „Maar dat kost toch allemaal geld,” stamelde zij. „Ik vind het heel jammer, maar ik geloof niet, dat het zal kunnen.”

„Wij hebben zeer goed ingedacht dat het geld zal kosten,” zeide Cornélie onverstoorbaar, „want we hebben gedacht, dat het dan voordeelig voor je zou zijn als jij 's winters hier het huishouden opbrak, en dan bij ons kwam logeeren, b.v. voor twee maanden.”

Het is niet gelijk, dacht Ursula, jullie zijn drie, en ik alleen, maar zij vond het onvriendelijk dit uit te spreken en zweeg dus.

„Nu denkt je misschien,” zeide Cornélie, die haar gedachtengang raadde, „dat het niet gelijk is, maar je moet niet vergeten, dat wij alles in de stad koopen, en jij hebt hier uit den tuin alles vanzelf, en de eieren, de melk en de boter — dat is heel wat anders.”

„Maar dat is niet zoo vanzelf,” — zeide zij wanhopig,

„Het is niet zoo eenvoudig, als je wel denkt. De tuin is eigenlijk verpacht d. w. z. de arbeider doet het werk er in voor niets, hij mag een deel van de opbrengst verkoopen; de rest is voor ons, maar oom verkocht ook van zijn deel; het is inkomen. Als wij nu van alles zelf noodig hebben, mis ik dat inkomen; en als wij zooveel noodig hebben, meer dan ons toekomt, moet ik dat ook weer koopen. Dat is ook zoo met de melk en eieren en boter. We krijgen daar maar weinig van.”

Cornélie keek bedenkelijk. „Maar je hebt toch meer inkomen dan van dien tuin, zou ik denken.”

Ursula keek voor zich uit, de magere handjes ineen gevouwen op de tafel, „Zeker,” zeide zij toen langzaam, „maar niet zooveel — en daar is heel weinig contant geld. Oom had de gewoonte bij elkander te sparen.”

„Schrapen, bedoel je,” zeide Cornélie.

„En dan kocht oom daarvoor land. Maar dat land brengt niet veel op. Notaris Van Straten heeft me alles goed uitgelegd.”

„Maar toch zooveel,” zeide Cornélie triomfantelijk, „dat oom er weer nieuw land van kon koopen.”

„Ja, maar ik kan dat geld niet voor mijzelf opsparen. Ik moet eerst de boerderijen opknappen. Het is alles even vervallen. De menschen hebben van den winter geleden in die vochtige lekkende huizen. Het is heel erg hier.”

„Ja, dat weten we,” zeide Cornélie zakelijk.

Buiten klonk het langzaam rijden van een rijtuig piepend in het zand. Met een drafje reed het toen het grasveld om en hield stil.

„Arnold,” zeide Ursula, „hij komt ook koffiedrinken.”

Zij ging hem in de gang verwelkomen, en iets later zat hij ook aan de ronde tafel. Ursula schonk zijn koffie in.

„Zeg, Ursula,” dreunde zijn drukke stem, in de anders zoo stille kamer, „is het waar, dat je land wilt verkoopen?”

Ursula bewoog zich weer zenuwachtig op haar stoel. „Ja, misschien,” zeide zij: „Ik weet het nog niet.”

„Land verkoopen”, herhaalde Cornélie met nadruk.

„Land verkoopen; dadelijk je kapitaal verminderen. Hoe krijg je het in je hoofd?”

„Van Straten zeide het me,” zeide Arnold, „ik was verleden bij hem. Hij weet, dat ik je raadsman ben.”

„Ik had er met je over willen spreken,” zeide Ursula zich tot kalmte manend — „ik ben ook nog niet vast besloten, maar hoè ik denk, het zal er wel van moeten komen. Ik heb geld noodig — ik kan ook wel een hypotheek nemen, maar dan heb ik de renten te betalen. En aflossen kan ik dan toch nooit, want ik zie niet in hoe ik ooit die som bij elkaar zal kunnen krijgen, dan”

„Oom kon het wel,” snibde Cornélie.

„Maar die wilde daarom ook nooit iets uitgeven,” zeide Ursula wanhopig — „en die wilde daarom ook geen logés.”

„O, verwijt je mij ons voorstel?” Cornélie keek als een beleedigde zwaan — „jij hadt ons zelf te logeeren gevraagd.”

„Maar ik wil juist met verkoopen en overleg de dingen schikken. Je kunt toch niet zonder kosten de vervallen toestanden van jaren goed maken? Ik geloof, dat het het beste is grond te verkoopen. Ik dacht over de wei, die oom het laatst gekocht heeft, nog van 't najaar. Mijnheer Van Straten dacht, dat ik die wel zonder verlies kon verkoopen aan Jan Banneman.”

Arnold schoof driftig zijn bordje op zijde: „Jan Banneman, wat heeft die er mee te maken.”

„Hij had het stuk al eerder willen hebben. 't Ligt vlak aan een van zijn boerderijen; terwijl het heelemaal niet grenst aan grond van Sans Souci. Als ik het kan verkoopen, kan ik beginnen met de vervallen huizen te herstellen. Ik zal dan toch nog wel zuinig moeten zijn, want hier het huis moet ook verbeterd worden, maar dat wilde ik zachtjes aan doen.”

Zij had dit plan zelf zoo mooi gevonden. Zij had zich voorgesteld, hoe het goedgekeurd zou worden door allen. Nu deelde zij het mee, als een schuldbelijdenis onder die argwanende blikken.

„Dus éérst de boerderijen — en dan dit huis klaar gemaakt voor je zusters,” zeide Cornélie bitter.

„Maar ik dacht,” zeide Ursula zacht — „dat jullie het best zouden vinden. Jullie vinden het immers zoo goed van Jan Banneman, dat hij de toestanden in de streek wil herstellen. Dat wil ik ook.”

„Jan Banneman kan zich die weelde veroorloven, hij is zoo rijk. Maar als ik het goed van je begrepen heb, ben jij dat niet bepaald.”

„En als je Jan gaat navolgen,” liet Arnold zich hooren — „dan had oom jou ook niet de erfenis behoeven na te laten. Het testament was heel onlangs gemaakt immers, ik denk dat oom het zoo gewild heeft, omdat hij zoo boos was over Jans verbeterplannen. Hij vond het geldverspillen. Als hij geweten had, dat jij ook zoo zou doen, geloof ik nooit dat hij het je gelaten had.”

Over Ursula's gezicht kwam iets onzeker. „Trouwens,” begon Cornélie zakelijk, „waarom verkoopen? Je trekt toch ook van die

wei ; dan zou je daarvan de renten van die hypotheek kunnen betalen."

Ursula knikte besluiteloos: „Maar die wei brengt alleen op, als het een redelijk hooijaar is — en als het hooi tegenvalt, moet ik toch de renten betalen.

Maar ik beloof jullie : ik zal over alles nog nadenken. Ik had nog geen besluit genomen ; ik wilde er met jullie over praten."

O ja, dat had zij gewild — maar als een vriendschappelijk praatje — samen berekenend hoe alles aan de huizen hersteld kon worden, de toestanden verbeterd.

„Je kunt natuurlijk altijd op mijn raad rekenen," zeide Arnold nu weer hartelijk, „bedenk je maar goed."

Zij spraken verder over andere dingen. Bij het weggaan echter, zeide Cornélie wat kortaf : „En hoe staat het met de logeerplannen?"

„Het zou heerlijk zijn als jullie om beurten konden komen," zeide Ursula zacht, bijna alsof zij om vergeving vroeg, dat het niet anders kon, „maar dat kunnen wij ook nog bespreken."

Zij was onrustig gestemd na hun vertrek. Zij liep langzaam den moestuin nog eens rond. In den bongerd er naast stonden de vruchtboomen in vollen bloei — teer witte en rose bloesemovervloed onder de blauwe lucht. Zoete geuren zweefden op het zoele windje mee. Maar haar hart was vol kommer : Had zij de erfenis niet moeten hebben? Maar haar oom had toch wel geweten, hoe zij de menschen goed gezind was. Deed zij dwaas? en onvoorzichtig? en deed zij eigenlijk iemand tekort? Neen, neen, neen. Waar bemoeiden die anderen zich toch mee? Het was toch alles van haar — „van mij" — herhaalde zij bij zichzelf — „van mij". — Plotseling dacht zij aan den boozen uitval van den ouden man. „Wees geen eend, Ursula, van wie is mijn geld?" — Werd zij nu ook al zoo? — Zij stond onwillekeurig stil en haar moede blik rustte op den bloeienden tuin. „En toch, het wàs van haar, omdat niemand dan zij er later rekenschap van zou moeten geven. Het was haar toevertrouwd, door God, aan Wien alles behoorde en die Zijn gaven uitdeelde aan de menschen." 't Gaf haar ineens een gevoel van rust, dat het van Hem was.

Een paar dagen later schreef zij aan haar broeder dat zij besloten was aan zijn oordeel en aan dat van den notaris over te laten, wat

het beste was : een hypotheek op de wei nemen of deze te verkoopen. Zij wilde dit vraagstuk graag aan het oordeel van meer bevoegden overlaten. Maar het geld om de huizen te herstellen moest zij hebben. Zij was overtuigd, dat dit haar plicht was. En aan Cornélie schreef zij, dat zij niet meende, dat het financiëel geschikt kon worden, dat zij met haar drieën samen zooveel weken kwamen. Er zou eerst voor zooveel moeten gezorgd worden; voor een tweede logeerkamer, beddengoed, enz. Maar om beurten zou heerlijk zijn. En zij zou al haar best doen het zoo in te richten, dat het het volgend jaar wel kon. Zij zouden dan misschien een van haar dienstboden mee kunnen brengen tot hulp van Drika. Maar dit jaar kon dit nog niet, ook wegens een dienstbodekamer. Cornélie zou dit zeker wel begrijpen.

Cornélie schreef terug, dat zij natuurlijk zeer goed begreep, dat daar waar Ursula zooveel voor haar onderhoorigen eerst deed, haar zusters moesten wachten. Maar natuurlijk, zij moest het weten, het was háár bezitting, zij had de erfenis gekregen; en dus hadden zij, Annette en Pauline niets te zeggen.

Heel langzaam vouwde Ursula den brief dicht. Zij had er het spijtige wel in gevoeld. Zij liet hem glijden in den zak van haar wijden zwarten japonrok en wendde peinzend den blik door het raam op het wijde bouwland onder den wijden avondhemel. Het was wel te begrijpen, dat de anderen teleurgesteld waren. Het kòn niet anders. En als iets vanzelf sprekends aanvaardde zij de scheiding, die het geld in haar bestaan had gebracht zooals zij vroeger de eenzaamheid van haar armoede had aanvaard. Maar haar scheen het toe, dat het alleen-zijn, ontstaan door het bezit, moeilijker te dragen was dan het andere.

MIDZOMER-KERSTDROOM OP KASTEEL WESTHOVE

DOOR

H. S. S. KUYPER

Ik hoor al getinkel, heel ver nog en fijn,
Van klokjes, die klinken door winterlucht rein . . .
Ik zie al gepinkel van sterrenlicht zacht,
Dat straks weer zal flonk'ren in heiligen nacht . . .
Ik hoor al een zingen, dat ruischt door de sferen
Om Gode te danken, te loven, te eeren,
Omdat op een nacht, eens, heel lang gelêen,
't Kindeke Jezus op aarde verscheen.

Gewijde Liedjes. Louise Pompe.

Die Kerstdroom midden in den zomer op Kasteel Westhove, dat kwam zoo.

Ik logeerde er in Augustus bij de lieve Directrice, die een vriendin van mij is.

Die lieve Directrice is iederen zomer gedurende vier maanden de moederlijke verzorgster van hulp-behoevende Zeeuwsche kinderen, die door de uitstekende huisvesting en verzorging op 't kasteel en de heerlijke bosch-, duin- en zeelucht, die Westhove omringt, — hoe mager en bleek ze ook aankomen, weer dik en blozend huiswaarts gaan.

't Was Zaterdag toen ik op Westhove aankwam. En 's avonds, in de mooie, antiek-gemeubelde zitkamer, die met drie ramen over de breede groen-bekroosde slotgracht uitziet op 't groote voorplein, overschaduwde door de beroemde duizendjarige linde, 's avonds toen

de schemer aanzweefde tusschen 't volle Augustus-loover en de oude meubelen hulde in geheimzinnig halfduister, toen de sfeer gezelliger nog werd dan anders en intiemer, toen spraken we zacht over wat God geeft en neemt, en hoe dat altijd goed is. Ook dat „nemen.”

De lieve Directrice vertelde van een broertje van haar, dat vroeg gestorven was, en hoe toen haar vrome vader haar had getroost. „Dat broertje hoorde eigenlijk van God. En Hij gaf het ons 'n poosje te leen, om er voor te zorgen. En Hij wist wel voor hoe lang. En nu hoeven wij 't niet meer te verzorgen, nu doet God het zelf, in den hemel, want de kindertjes hooren eigenlijk van God, en niet van ons. En als God ze weer terugneemt, dan moeten we heel dankbaar zijn, dat we ze 'n poosje hebben gehad, om er voor te zorgen.”

Dat verhaal had de lieve Directrice 's morgens bij de Bijbelles aan de kinderen verteld. En een klein meisje had 't alles precies zoo aan een tante geschreven, die zoo bedroefd was, omdat God haar kindje had weggenomen. En 't slot van den brief was geweest: „Knoop dat maar eens goed in je oor, hoor tante, dan hoef je zoo vreeselijk bedroefd niet meer te wezen.”

Neen, 't is waar, dachten we, zeiden we — in den schemer weet je soms niet precies meer, of je 't denkt of zegt, en wie 't denkt of zegt — niets wat we hebben is ons eigendom. Alles is te leen gegeven goed. God geeft voor een tijd. 't Blijft Zijn eigendom. En als de leentijd om is, beschikt Hij weer over 't Zijne. We beseffen dat veel te weinig

Maar Gods grootste gift blijft ons eigendom voor eeuwig Zóó lief had Hij de wereld, dat Hij Zijn Zoon *gegeven* heeft En die Zoon heeft zelf tot ons gezegd: *Ik ben met U, alle de dagen, tot de voleinding der wereld.* Niemand kan die grootste aller gaven van ons nemen. Op aarde niet, in den hemel niet. Jezus Christus is ons gegeven niet te leen voor een tijd, maar tot in eeuwigheid.

En ik hoorde 'n verre stem uit Jesaja's profetie: *Een Zoon is ons gegeven*

En toen dacht ik aan 't Kerstfeest, aan 't Kindeke in de kribbe.

Den volgenden dag was 't Zondag, en in den schitterenden Augustus-morgen toog ik naar 't gereformeerde kerkje van Domburg.

Kasteel Westhove ligt tusschen Oostkappel en Domburg, hoort bij Oostkappel, maar ligt dichterbij Domburg.

Mooi is de weg van Westhove naar Domburg. Een laan, slingerend over duingrond. Rechts en links mooie oude, welverzorgde buitenplaatsen, groen van gras, statig van oud geboomte, kleurig van bloemen. En de zee geurt je tegen, hoe meer je Domburg nadert.

Saaie, simpele kerkje nog, dat gereformeerde kerkje van Domburg, met o! zulke ongemakkelijke banken, en erbarmelijke ventilatie. Moet beter worden, kan beter worden, zal ook wel beter worden. Maar niet aan onze mooie, groote kerken in Den Haag denken. Die waren vroeger óók niet zoo mooi en zoo groot. Dat Domburgsche kerkje is 'n beginnelingetje. Alle begin is moeilijk en gering. De groei en vooral de bloei komen later wel.

Zoo goed en zoo kwaad als 't ging op 't houten stellaadje, dat als „kerkbank” fungeerde, zette ik mij in postuur om te luisteren naar den dienst des Woords.

Psalm 8 werd voorgelezen. De psalm van den nacht. De blijde psalm van den nacht. Een psalm getoonzet voor de *Gittith*, dat blijde speeltuig voor vroolijke liederen, dat in Gath gemaakt werd en daaraan zijn naam ontleende.

Een psalm voor den nacht. Want als David ten hemel opziet, dan ziet hij het werk van Gods vingeren, „de maan en de sterren, die Gij bereid hebt.” Van de zon zingt hij niet. Die is schuil gegaan. Daarom kan hij den Oosterschen hemel — overdag zoo verblindend schel — nu „aanzien”. Hij kijkt naar boven, en ziet maan en sterren glanzen in wondere pracht.

En in zijn dichtertelijke ontroering denkt hij ook aan de kinderkens en zingt van hen:

Uit den mond der kinderkens en der zuigelingen hebt Gij sterkte gegrondvest, om uwer tegenpartijen wil, om den vijand en wraakgierige te doen ophouden.

Toen dacht ik: wat 'n adventspsalm zou die psalm wezen! Wie weet, hebben de wakende herders dat blijde nachtlied op de *Gittith* niet samen gezongen in den nacht, toen maan en sterren schitterden over Efrata's velden, en 't Kindeke werd geboren in Bethlehem's stal.

Uit den mond der kinderkens en der zuigelingen hebt Gij sterkte

gegrondvest. En de Engel, die uit hoogen hemel nederdaalt op de donkere aarde, verkondigt de groote blijdschap, dat er een Kindeke geboren is, dat de Zaligmaker is, Christus de Heere!

O, wat een sterkte heeft God uit den mond van dát Kindeke *gegrondvest om Uwer tegenpartijen wil, om den vijand en wraakgierige te doen ophouden*.

En dan die verrukking der verwondering: *Wat is de mensch, dat Gij zijner gedenkt, en de Zoon des menschen, dat Gij hem bezoekt?* Is dat ook niet de vraag, die ons welt uit het hart, als we nederknielen bij de Kribbe, en Gods onuitsprekelijke gave biddend aannemen?

En de lofzang der engelen, die uit lichtende hoogte nederdaalt op in 't donker wakende herders: *Eere zij God in de hoogste hemelen* — vindt die geen weerklank in den jubel, waarmee de wakende herder zijn nachtlied, opstijgend van donkere aarde naar lichtenden sterrenhemel, aanvangt en besluit: *O HEERE, onze Heere, hoe heerlijk is Uw Naam op de gansche aarde! — ?*

Ja, Psalm 8, de lofzang van nachtepracht en heerlijkheid Gods, van 't wonder dat God door 't kindeke werkt, en van de genade van Zijn welbehagen in den mensch — wat schoone adventspsalm, dat jubellied op den Gittith!

En zoo dachtik op dien warmen Augustusmorgen in 't Domburgsche kerkje wederom aan Kerstfeest.

Op Kasteel Westhove kan je maar niet gewoon „logeeren”. Daarvoor is het te oud, heeft te veel historische herinneringen. Telkens moet je in die oude ruimten van kamers en gangen met de geweldig-dikke muren, vooral in de torenkamers met kleine vensters en hooge gewelf, denken aan vroeger eeuwen. Zoo oud, zoo oeroud is Westhove. En als je den „toren met de kanteelen” beklimt en boven op den ommegang staat, en heel 't kasteel met zijn slotgracht en brug en bouwvallen van bruggen, en daaromheen 't groene Walcheren met zijn bosch en duin onder je ziet liggen, dan voel je iets van den *frisson historique*, die Longfellow, staande op Brugge's Belfried, deed zien Vlaanderen's oude glorie, zijn vorsten en vorstinnen uit lang vervlogen eeuwen.

En je gaat wat nalezen over Westhove's verleden en de hoge personagiën, die hier te gast zijn geweest. Westhove heeft, als alle oude kasteelen, zijn eigen geschiedenis, een eerbiedwaardige, een roemrijke

En als 't avond wordt, en de sterren hoog boven de oude torens pinkelen, en de vallende nacht 't oude kasteel langzaam in haar grauwe wade hult, dan gaat 't verleden léven, en je ziet ze komen en gaan, de hoge gasten met al hun bediening, uit middeleeuwen en Reformatie-tijd, uit Bloeitijd en Pruikentijd en vorige eeuw O, als er eens een Gastenboek op Westhove gehouden ware, zooals er nu een gastenboek is, — wat 'n goudmijn zou dat wezen! Maar Westhove was in vroeger eeuwen zoo veel zaaks niet. 'n Kasteel met landgoed ergens diep in de duinen van Zeeland, dat toen zóó'n uithoek van ons land was. Wie wist toen, dat Westhove, als een der luttele overblijfselen uit onze middeleeuwen, ons eenmaal zoo dierbaar zou worden?

Nu begeef ik mij ter ruste. Mijn logeerkamer is een der oudste kamers van 't kasteel. De torenkamer met 't gewelf. Wel bijna 'n meter dik, en rond zijn de muren. Hoog is de zoldering gewelfd tot koepel. Klein zijn de vensters, waarvoor de muur is weggebroken. Van venster tot vloer is de muur gelaten en vormt daar 'n breede vensterbank. 'n Middeleeuwsche kamer, vol wondere sfeer. Hoe oud zou die torenkamer zijn? Wie hebben er in gewoond? Ik denk aan Westhove's hoge gasten uit ver verleden

Ik doe 't licht uit en open de vensters. Stil, doodstil is 't buiten. In grootsch zwijgen, roerloos staan hoge, oude boomen om de slotgracht. Daarboven zie ik sterren staan. Zoo liefelijk dat vriendelijk geflikker in die zwarte, zwijgende duisternis.

En weer denk ik aan Psalm 8, die adventspsalm zou kunnen zijn.

Als ik mij ter ruste leg, kan ik door beide torenvensters naar buiten zien. Hoe stil is 't, hoe pikdonker. Geen geluid, geen beweging, geen kleur, geen licht. Geen ster zie ik meer

En toen in eens blonk een helder zilverlicht door 'n opening in 't donker loover.

'n Planeet, die op haar tocht langs de hemelbaan 'n bladerpoortje

vond, waar ze even door heen kon gluren tot diep in de oude, donkere torenkamer.

Mane, sterren, nachtplaneten, zong het in mijn ziel. En weer dacht ik aan den Kerstnacht. Zoo troosteloos donker was 't op aarde, toen God de „Ster uit Jacob” op deed gaan

Oude tijden, hoe dicht komen ze bij ons, als 't rumoer van den dag verstild is, en de groote duistere stilte ons in slaap sust. Nog even dacht ik: Hoe dikwijls zou hier op Westhove Kerstfeest gevierd zijn? Maar verder weet ik niet meer. Want sluimer sloot mijn oogen, en droomen, zoo wonderbaar geweven uit allerlei draden van herinnering aan 't overdag doorleefde, gingen sproken tooveren, als sproken zijn: waarheid, mogelijkheid en onmogelijkheid onnoozellijk doorengemengd

Ik droomde en zag 't oude Walcheren in zijn heidenschen tijd. Geen Westhove stond er nog. 'n Woeste duingrond, heidensche horden hier en daar. 't Is winter en donker en koud. 't Is nacht. 'n Lichtglans van toortsen stijgt op uit de duinvalleien bij de zee. 'n Heidensche tempel staat er, de tempel aan de zeegodin Nehennia gewijd. 'n Feest wordt gevierd. 't Mid-winterfeest. Want de angstige donkere dagen zijn voorbij, 't licht gaat weer komen. 't Joelfeest, 't feest van het Licht, van de weerkeerende zonne, van de naderende lente, wordt gevierd.

En hoog aan den hemel blinkt de zilveren planeet en schouwt op Walcheren's woesten duingrond. En in haar licht hoor ik 't geluid als van een zilveren fluit. Ik kan 't niet verstaan, maar 't klinkt hoopvol, 't zingt zacht van betere tijden, die komen zullen

Eeuwen verlopen — droomtijd vliegt snel — en Walcheren wordt gekerstend. De gotische abdij van Middelburg verrijst. De Abt strekt zijn vaderlijke hand uit over de duinen en weiden en wateren van Walcheren.

Nu zie ik hem zitten op hoogen gotischen eerezetel. Wie komen daar binnen? Monniken zijn 't in ruige, bruine pijen. Ze klagen over 't duinvolk, dat terughunkert naar 't heidensch Joelfeest. Hun oogen vlammen van verontwaardiging. Afgeschafft moet heel dat heidendom, weggevaagd de herinnering er aan zelfs.

Maar de Abt heft wijs den wijsvinger en zegt: „Niet alzo, mijne kinderen. Onze heilige Moederkerk heeft het anders bevolen. Op de dagen van 't Heidensch Joelfeest zal worden gevierd de blijde gedachtenis van de geboorte van 't Kindeke Jezus. Gaat, predikt het volk dat. En leert ze zingen zoete Kerstliederen van heiligen zin. Verzamelt het volk op 't Joelfeest in onze heerlijkheid *Westhove*, dien sterken burcht, eenmaal gesticht als bolwerk tegen de invallen der Noormannen. Laat *Westhove* van nu aan zijn een bolwerk tegen overgebleven en weerkeerend heidendom.”

En zoo geschiedde.

En in den donkersten Decembernacht luidden de klokken van *Westhove's* torens over de slotgracht, over de winterboomen, over de duinen en over de weiden, en riep het volk ter viering van het heilige Kerstfeest.

Hooggestapeld blokvuur brandde in hooge schouw. Vlamme toortsen verdreven het duister der groote zalen en gangen. En blijde klonken de Kerstliederen ter eere van den nieuwgeboren Heiland.

Nu zijt welkome, Jesu lieve Heer!
Gij komt van alzo hooge, van alzo veer,
Nu zijt welkome van den hoogen hemel neer.
Hier al in dit aardrijk zijt gij gezien nooit meer.
Halleluja!

en

Er is een kindeke geboren op aard,
Er is een kindeke geboren op aard:
't Kwam op de aarde voor ons allegaar,
't Kwam op de aarde voor ons allegaar.
En 't wenscht ons allen een zalig nieuwjaar,
En 't wenscht ons allen een zalig nieuwjaar.

En nimmermeer taalde 't volk naar 't oude, heidensche Joelfeest.

En hoog boven de torens van *Westhove* blinkt de zilveren planeet.
En weer hoor ik in haar licht 't geluid als van een zilveren fluit.
Blijde klinkt het nu, en toch zingt het zacht van betere tijden, die komen zullen

Westhove is welgelegen, en vruchtbaar zijn de gronden, die het omringen. En gaarne ontsluit Middelburg's machtige, rijke Abt Westhove's poort voor hoge gasten. Ik zie Graaf Floris V met zijn gevolg Westhove binnenrijden, om met Wolfaard van Borsele, Heer van Veere, 't tractaat van Westhove te sluiten.

Hooger en rijker worden de heeren die over Westhove regeeren en Westhove bezoeken.

Twee eeuwen later, als de zon van het Bourgondische Huis ook over Walcheren is opgegaan, deelt Westhove in Bourgondië's glorie. Vol pracht en praal zijn de zalen, schitterend zijn de feestgelagen. Karel de Stoute komt er te gast, Philips van Oostenrijk en Karel V. Westhove beleeft zijn glorie-dagen. 't Wordt waardig geacht te zijn 'n vorstelijk verblijf voor de weelderig gekleede, rijkste vorsten der middeleeuwen.

Maar in schooner pracht nog blinkt de planeet boven Westhove's boomen. En weer zingt het licht als met zilver fluitgeluid van betere tijden, die komen zullen.

Betere tijden?

Oorlogsrmoer verstoort Walcheren's welvaart en vrede. Vervolging en doodstraf bedreigen de bevolking. Wat hebben ze misdaan? Ze hebben de leer der Hervorming lief. Broeders staan op tegen broeders. Bittere tranen worden geschreid. Bloed vloeit. Gezinnen, huizen, kerken, kloosters worden verwoest. Wraak en weerwraak wordt geoefend.

Middelburg wordt belegerd, Westhove is vol Spaansch krijgsvolk. Zie, daar komt in woeste vaart de geuzen-aanvoerder Barthold Entes van Menteda op Westhove aanrukken. Weg zullen die Spanjolen. Weg zal dat bolwerk van Spanje tegen „'t arme Neerlant soet"

Hoe verdrijven die dappere Geuzen den vijand. Westhove wordt een slagveld. Bloed kleurt de slotgracht. Geen „huis der maaltijden" is 't meer, maar „een huis des geklaags", een huis van kamp en dood.

Ai mij, nu gaat heel Westhove er aan. De Geuzen steken er den brand in. Hoog laaien de vlammen, dat heel Walcheren 't ziet. Met donderend geraas storten balken, deuren, trappen, bruggen ineen.

'n Ziedende vlammenzee raast, waar eens 't lieflijk lustoord stond,
tot de vuurgolven sissend smoren in het water van de slotgracht.
Alleen de torens staan, ongerept.

Betere tijden??

Ja, betere tijden, waarvoor ook Westhove zijn offer bracht.

Nu komt Walcheren aan den Prins. 't Herbouwde Westhove ook.
Westhove's Roomsche dagen zijn voorgoed voorbij. Ook zijn pracht
en praal. Want hoe rijk ook aan geestelijke goederen, arm aan
aardsche goederen zijn de dienaren van de zaak der Hervorming.
Nu woont er de vriend en raadsman van Prins Willem. De Zuidelijke
Nederlander: Pierre de Loiseleur, Heer van Villiers, de opsteller van
's Prinsen Apologie tegen Philips' banvloek. En Louise de Coligny,
weduwe van den vermoorden Vader des Vaderlands.

En weer is het Kerstfeest op Westhove. O, de troost en de steun
van dat heilig feest in die benarde tijden.

Hoor ze juichen, de vervolgdgen, welke de wereld niet waardig was:

Juicht vroolijk nu gij vromen,
In dezen blijden tijd,
Uw Heiland is gekomen,
De Heer der Heerlijkheid!
Wel niet met praal en pracht,
Maar sterk om 't overheeren,
En ganschlijk te verneeren
Des duivels groote macht.

Gij armen en bedroefden,
In deez' benauwdn tijd,
Door angst en smart beproefden,
Die onophoudlijk lijdt,
Wees nochtans wel gemoed,
En wilt met blijde zangen
Uw Vorst en Heer ontvangen,
Uw heil, uw hoogste goed.

En boven 't verwoeste, verarmde Walcheren blinkt de planeet,
en zingt in zilver licht van betere tijden, die komen zullen . . .

En als Holland zich heft uit druk en lijden, en zich verheft tot